

Dr. BabasahebAmbedkar Open University
Term End Examination January-2026

Course : B.A.
Subject Code : SKTMJ/N- 101
Subject Name : સંસ્કૃત ગદ્ય પદ્ય સાહિત્ય

Date : 16/02/2026
Time : 11:30am to 01:45pm
Duration : 02.15 Hours
Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-1 નીચેના શ્લોકોનું અનુવાદ કરો. (ગમે તે બે)

ગુણ

1. ક્વ સૂર્યપ્રભવો વંશઃ ક્વ ચાલ્પવિષયા મતિઃ ।
તિતીર્ષુર્દુસ્તરં મોહાદુડુપેનાસ્મિ સાગરમ્ ॥ (10)
2. મનોઽભિરામાઃ શૃણ્વન્તૌ રથનેમિસ્વનોન્મુખૈઃ ।
ષડ્જસવાદિનીઃ કેકા દ્વિધા ભિન્ના શિખણ્ડિભિઃ ॥
3. અસ્તિસૌરાષ્ટ્રેષુ બલભી નામ નગરી । તસ્યાં ગૃહગુપ્તનામ્નો પુહ્યકેન્દ્રતુલ્યવિભવસ્ય
નાવિકપતેર્દુહિતા રત્નવતી । તાં કિલ મધુમત્યાઃ સમુપાગમ્ય બલભદ્રો નામ સાર્થવાહપુત્રઃ
પર્યણમૈષીત્ । તથાપિ નવવધ્યા રહસિ રભસવિદ્ધિતસુરતસુખો જ્ઞાતિતિ દ્વેષમલ્પેતરં વચન્ધા ન
તાં પુનર્દર્શ્યમિષ્ટવાન્ ।
4. અસ્તિ દ્રવિડેષુ કામ્બીનામ નગરી । તસ્યામનેકકોટિસારઃ શ્રેષ્ઠિપુત્ર
સોઽષ્ટદશવર્ષદેશીયશ્ચિન્તામાએદે – 'નાસ્ત્યદારાણામનુગુણદારાણાં વા સુરવં નામ । તત્કથં નુ
ગુણવદ્વિન્દેયં કલત્રમ્ ?' ઇતિ । અથ પરપ્રત્યયા હતેષુ દારેષુ યાદૃચ્છિકી સંપત્તિમનભિસમીક્ષ્ય
કાર્તાન્તિકો નામ ભૂત્વા વસ્ત્રાન્તપિનદહશાલિપ્રસ્થો ભુવં વશ્મમ્ ।

(બ) નીચેના સસંદર્ભ સમજાવો. (કોઈપણ બે)

(04)

1. જ્ઞાનેમૌનક્ષમાશક્તૈત્યાગેશ્લાઘાવિપર્યયઃ ।
2. દિલીપઇતિરાજેન્દુરિન્દુઃક્ષીરનિધાવિવ ।
3. હેમ્નઃસંલક્ષ્યતેહયગ્નૌવિશુદ્ધિઃશ્યામિકાપિવા ।
4. દૈવીનાંમાનુષીણાંચપ્રતિહર્તાત્વમાપદામ્ ।

પ્રશ્ન-2 રઘુવંશ મહાકાવ્યનું સર્ગવાર કથાનક વિસ્તારથી સમજાવો.

(14)

અથવા

મહાકવિ દંડીના જીવન, કવન અને સમય વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-3 કિરાતાર્જુનીય મહાકાવ્યનું સર્ગવાર કથાનક વિસ્તારથી સમજાવો.

(14)

અથવા

નિમ્બવતી કથા વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)

(14)

બાણનું જીવન

સુબન્ધુની કૃતિ – વાસવદત્તા

દશકુમારચરિતમ્ શીર્ષક

કાવ્યના ભેદો

પ્રશ્ન-5 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ)

(14)

1. રઘુકુળનો પ્રારંભ કયા રાજાથી થાય છે?
(A) દિલીપ (B) અજ (C) રામ (D) રઘુ
2. ભારવિને કયું બિરુદ મળેલું છે?
(A) દીપશિખા (B) ઘંટામાઘ (C) આતપત્ર (D) મહર્ષિ
3. કામધેનુ ગાયત્રી પુત્રીનું નામ શું છે?
(A) ગાયત્રી (B) સાવિત્રી (C) નંદિની (D) ગોકર્ણ
4. અર્જુન પાસે કિરાતનું રૂપ ધારણ કરીને કોણ આવે છે?
(A) શિવ (b) વિષ્ણુ (c) બ્રહ્મા (D) ઇન્દ્ર
5. શિશુપાલવધનો મુખ્ય રસ કયો છે?
(A) હાસ્ય (B) ભયાનક (C) શૃંગાર (D) વીર
6. આચાર્ય વિશ્વનાથે મહાકાવ્યનાં લક્ષણો કયા ગ્રંથમાં દર્શાવ્યા છે?
(A) કાવ્યાલંકાર (B) સાહિત્યદર્પણ (C) કાવ્યપ્રકાશ (D) કાવ્યાદર્શ
7. કિરાતાર્જુનીય કેટલા સર્ગનું મહાકાવ્ય છે?
(A) 18 (B) 20 (C) 7 (D) 22
